

МЕТОДИ ПРОТИДІЇ РЕЙДЕРСТВУ

Кузьменко Т. М., аспірант кафедри права та європейської інтеграції

Величко Л. Ю., д.ю.н., проф., завідувач кафедри права та європейської інтеграції

*Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління»,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків, Україна*

Чимало країн, особливо що перебувають в стані становлення своєї державності та перерозподілу прав власності на засоби виробництва (Україна не є виключенням), потерпають від рейдерства – «організованої діяльності осіб, які використовують комплекс заходів (підкуп корумпованих чиновників; викуп часток у міноритарних акціонерів; «придбання» неправосудних судових рішень; оплата послуг приватних охоронних агенцій тощо), спрямованих на протиправне відчуження чужих активів з метою отримання надприбутків за рахунок подальшого їх використання та/чи перепродажу» [6, с. 91]. І хоча існує думка, що рейдери є «своєрідними «санітарами бізнес-лісу», які поглинають підприємства зі слабким менеджментом; отже, побічно вони навіть сприяють поліпшенню макроекономічних показників країни» [5]. Проте, справедливості заради, відзначимо, поширення рейдерства має переважно негативні наслідки, як-от: «дестабілізація роботи вітчизняних підприємств; зниження інвестиційної привабливості; погіршення підприємницького клімату; втрата великої кількості робочих місць» [3, с. 29]. Саме тому зростає значущість скорочення масштабів рейдерства, а з тим – вибору найбільш дієвих методів управління – «сукупності універсальних й специфічних способів і прийомів, які застосовуються персоналом органів державного управління під час виконання його функцій або в процесі розробки, прийняття та реалізації рішень, спрямованих на досягнення визначених цілей щодо розвитку керованих об'єктів» [4, с. 12] – належне та, почасти, комплексне використання яких спроможне зменшити суспільні втрати від негативного впливу цього феномену. Означене, зрештою, й обумовлює актуальність даного дослідження.

Проведені узагальнення напрацювань провідних науковців і результати власних досліджень дозволяють стверджувати про таке:

1. Донині науковою спільнотою запропоновано як «банальні» переліки методів протидії рейдерству [8], так і певні їх класифікації [7; 8].

2. Подеколи науковці [1; 2] пропонують «переліки методів протидії рейдерам», хоча фактично наводять переліки «засобів» такого впливу.

3. Вдосконалено класифікацію методів протидії рейдерству за такими ознаками:

– спосіб впливу: адміністративні, економічні, інституційні, інформаційні, політичні, правові, психологічні, соціальні; прямі, опосередковані;

– масштаб впливу: країна, регіон, район, населений пункт, підприємство;

- специфічність впливу: загальні, конкретні; галузеві, локальні;
- суб'єкт впливу: органи державного управління, органи місцевого самоврядування, бізнес-структури, громадські організації;
- об'єкт впливу: державні службовці, посадові особи органів місцевого самоврядування; власники та менеджери бізнес-структур, представники їхніх наглядових рад;
- мета впливу: попередження рейдерської атаки, реагування на дії рейдерів, локалізація «конфлікту», стабілізація стану об'єкта рейдерської атаки; захист інтересів власників і співробітників підприємств, що потерпають від атаки рейдерів; мінімізація негативних наслідків рейдерської атаки.

Отож, пропонована класифікація методів протидії рейдерству доповнить методологію публічного управління. Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення публічного управління у цій царині.

Література:

1. Біляк Ю.В. Рейдерство в агросекторі: причини і наслідки. *Агросвіт*. 2019. № 5. С. 3–10.
2. Васильчишин О., Білоус І. Рейдерство як окремий вид організованої злочинної діяльності у фінансовій сфері. *Економічний аналіз*. 2020. Т. 30. № 1. С. 216–222.
3. Вівчар О.І. Перманентна генерація розвитку рейдерства в контексті деструктивних економічних явищ. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. (Серія: Економічні науки)*. 2014. Вип. 3. С. 25–30.
4. Державне управління і менеджмент: навчальний посібник / [кол. авт.]; за заг. ред. Г.С. Одінцової. Харків: Вид-во ХарPI УАДУ, 2002. 492 с.
5. Живко З.Б. Рейдерство в Україні: соціально-економічний аспект: монографія. Львів: Ліга прес, 2012. 304 с.
6. Кузьменко Т.М. Сутність поняття «рейдерство». *Економічні читання: матеріали I міжнар. наук.-практ. конф.*, 19 лютого 2021 р. Харків: Вид-во ХНАУ, 2021. С. 90–91.
7. Логвіненко В.О. Сучасні підходи до формування методів і засобів захисту від рейдерських атак. *Ефективна економіка*. 2013. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_8_24 (дата звернення: 01.10.2021)
8. Писаревський М.І. Забезпечення економічної безпеки підприємств машинобудування в напрямку протидії рейдерству: організаційно-економічний аспект. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. (Серія: Економічні науки)*. 2017. № 3. С. 88–95.
9. Фролова В.С. Шляхи подолання рейдерства в Україні. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 57. С. 317–323.